

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Városi bérház. I. emelet.

Kiadóhivatal: Kazal József könyvnyomdája, hol az előfizetéseket és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Lemberger Ármin.

Előfizetési árak

Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Pangás.

Nincs állandóság a földön. Minden, ami van, változónak van alávétve. Ezek a változások vagy bizonyos, már jó előre megállapított rend szerint következnek be és akkor törvényszerűségük olyannyira nyilvánvaló és a köztudatban megrögződött, hogy az ember szinte várja a változásokat és ha egyik-másik késik vagy időnek előtte következik be, már mindenütt tapasztalható a rendkívüliség, vagy pedig nem időhöz kötött és akkor várakozó álláspontot foglalunk el, várjuk, hogy mivé fejlődik ki.

Az állandóság hiánya rendszerint hasznos dolog. Mert az állandó rossz dolog után ki esenkednek és az állandó jó — ugyan a valóságban van-e állandó jó? — úgy hatna ránk, hogy meg sem is tudnók becsülni. Nincs állandóság az ember munkakedvében sem. Van idő, amikor munkánk több, jobb, mint máskor. Amikor munkakedvünk magasabb czélok után tönni ösztökél, amikor nagyobb eredményeket érünk el és az is bekövetkezik, hogy fáradozásaink gyümölese meg nem látszik. Úgy tetszik, hogy hasztalanul fáradoztunk. És ha ez az utóbbi állapot soká tart el, akkor elkövetkezik az az állapot, mely után az erkölcsi és anyagi tönk következik.

Amilyen változandó az egyén állapota, olyan változandó a nagy társaságé, a társadalomé, mert hiszen az utóbbit az előbbiektől tömeger alkotja. Az egyes ember olyan része az egész társadalomnak, mint a testnek része egy-egy szerv. És vajjon ki merné mondani, hogy egészséges a test, melynek szervei betegek?

A mi társadalmunk, városunk közönységét értvén alatta, nem egy irányban immár hosszú idő óta ugyanazon állapotban,

beteges állapotban van, melyet a teljes, tökéletes állandóságnak, változatlanságnak lehet nevezni, ami nem egészséges, nem hasznos állapot. Mert hiába álltatjuk magunkat, be kell ismernünk, hogy iparunk, kereskedelmünk, egész közszellemünk pang, sajnos hosszú idő óta. Azt lehetne mondani, hogy életünk vegetáció. Nincs nyoma annak, hogy valamilyen, bár csekély élet, valami felbuzdulás, nemesebb ambíciók után való törekvés volna tapasztalható. Élünk, mert eleink olyan kedvező körülményeket teremtettek, hogy azok ideig-óráig nyújtanak még elhasználni való erőt, de mi magunk ugyan nem iparkodunk, hogy valamilyen tevényt valamilyen elhasznált erő pótlására, új eszközök teremtésére. Avagy nem nézzük-e összetett kezekkel, hogyan fogynak el összeköttetések a külvilággal? Talán nem szükséges felsorolnunk, újra meg újra előtérbe állítani azon veszteségeket, melyek bennünket értek, hiszen napról napra tapasztaljuk, mint fogy iparunk, kereskedelmünk, mint zsugorodik forgalmunk.

Tenni kellene már valamit, mert bizony bizony nemsokára késő lesz. Igaz, hogy a cselekvés terén csak kevesen vehetnek részt, mert kevesünknek van rá módja. Jól tudjuk, hogy városunkban nagy számban vannak hivatalnokok úgy tényleg működők, mint nyugalmazottak, akiknek nem hivatásuk ezen a téren munkálkodni. De tudjuk azt is, hogy van városunkban sok heverő tőke, mely ipari, gyári vállalatokban bőven gyümölcsöznék, munkát, kenyeret adna sok, sok embernek és fokozná a város forgalmát.

De hát ki tudná kezébe venni a kezdeményezést úgy, hogy az sikerre vezetne? Nehéz kérdés, melyre a feleletet megadni bajos. A magános ember, az egyes ember bajosan fog hozzá, mert az ilyen vállalat-

hoz pénzen kívül szakértelem is kell és így nem remélhetünk mástól segítséget, mint az államtól, amelynek meg vannak az eszközei. Onnan azonban már régen várjuk megváltásunkat, sajna hiába! Hogy mindig hiába? Erre feleljen más.

D.

Dr. Lemberger Henrik.

(L—I) Elkísértük utolsó útjára azt, aki több mint félszázadon át fáradozott azon, hogy embertársait megtartsa az életnek. Megadtuk neki a végső tisztességet és csak magunkat tiszteltük meg vele, mert a halott, kit szokatlanul nagy embertömeg kísért el a siri világ kapujáig, sokszorosan érdemelte ki, hogy tisztelettel adózzunk neki. És városunk közönsége ismerte kötelességét. Régen láttunk oly nagy embertömeget temetésen, mint amely Dr. Lemberger Henriket kísérte utolsó útjára. A jelenlevők közül főlemlítjük Dr. Hegedüs Aladár polgármestert, Erdélyi Gyula főjegyzőt, pető id. Sztrély Lipót a tanítóképző igazgató tanácsának elnökét az igazgatótanácsosokkal, a helybeli orvosi kart, az izr. hitközség elüljáróságát, képviselőit és iskolaszékét, a Chebra Kadischa és az izr. nőegylet elnökségét és választmányát, a tanítóképző növendékeit tanáraikkal és az izr. iskola tanítóit.

Pontban két és fél óraker hozták le az elhunyt fiait és rokonait az udvarba, miközben a megerősített templomi énekargyászadalokat zengett. Az udvarban Dr. Adler Lipót rabbi mondott megható búcsúbeszédet, melynek elmondása alatt szem nem maradt szárazon. A beszéd befejező részét ime itt közöljük:

„Súlyos veszteség ért bennünket halálával. Elvesztette a hitközség egyik díszét, gyöngyét; elvesztette a tanúgy egyik fáradhatatlan buzgó munkását; elvesztette a tudomány egyik leghivatottabb bűváráját, bajnokát; elvesztette a tanulóifjúság, melyet szívének egész melegével szeretett, fenkölt mesterét.

És szóljak-e azon veszteségről, mely engem

TÁRCZA.

Dr. Lemberger Henrik

1813—1900.

Irta: Dr. Platz Bonifác.

A kedves jó öreg úr! A kinek szelid kék szeméből sohasem hiányzott a szívesen köszöntő mosoly; az a jótékony tekintet, a mely vonzott s akaratlanul is megérintette a szívetek! A kinek ajkáról sohasem fogyott el a vidító ötlet, mely a lélek derűs temperamentumából, a szép kedély gazdag kincsesházából csörgedezett! Bajának képe nem is egész ő nélküle; mint soha el nem múló típus, mint a festményen egy-egy lényeges világító sugár — úgy hozzátartozott ő városunk életéhez. Vajjon van-e valaki, a ki ismerte Baját az öreg, tiszteletreméltó dr. Lemberger nélkül?

Félszázadnál sokkal hosszabb időn át járta ő rendes utait. Nemzedékek jöttek, nemzedékek múltak; csak az ő kedves egyénisége állott változatlanul — mint egy örökké derűs nappal, melynek ninesen alkonyata!

S ime az alkonyat mégis elkövetkezett! Mert ő is csak ember volt! De nagyon kiváló és nagyon egész ember! A jelenkor minden eseménye, minden vívmánya nagyon érdekelte őt; vonzódt mindahhoz, a mi új, a mi nagy s a mi századunkban korszakot alkotó; a jelenkor tudomány és irodalma közel jutott lelkéhez egészen s ennek kedves és óhajtott tápláléka volt; azonban lelkének egész élete tulajdonképpen mégis a tizenhatodik század nagy humanistáinak légkörében mozgott. Most is emlékszem örömtől s boldogságtól sugárzó szeméire, mikor vagy tizennyolcz évvel ezelőtt az „Argonautikon”-nak egy rongyos, hiányos példányával megajándékoztam.

A klasszikus világ, az volt az ő igazi lételem! Azt mondotta, hogy kora ifjúságtól kezdve nem múlt el nap, a melyen e szép világnak kincseiből ne élvezett volna. Nem is volt a római, a latin irodalomnak auktora, régi vagy új, klasszikus vagy a vaskorba való, nagy nevű vagy alig emlegetett, a kinek könyvét százszor ne olvasta volna, akinek sorait épen ezért úgyszólván szó szerint emlékezetben ne bírta volna. Sohasem hallott nevű óskori és utókori írókat emlegetett akárhányszor! Ismerte a keresztény szent Atyákat is; különösen szent Jeromost, akinek műveiben épen héber vonatkozásai miatt, nagyon jártos volt.

Alig hogy Bajára kerültem 1879-ben, pár hét múlva megismerkedtem a kedves, szelidlelkű öreg úrral. A szerzetesi intézményt ő eddig csak kívülről látta; annak belső tartalmát, természetét nem ismerte. Az újság, az ismeretlenség, a papi státushoz tartozó tanárok szelleme, működése érdekelte őt. Számítalanszor beszélgettem vele az e körbe tartozó tárgyakról; magáról a keresztény és zsidó vallásról; higgadtan, nyugodtan. A megboldogult egyike volt azon keveseknek, akivel minden, még a legkényesebb kérdésekről, névszerint a zsidóságot érintő kérdésekről is a legnagyobbabban lehetett beszélni. Ő sohasem sértett, sem a kimondott tárgyilagosságon szóban sérelmet nem látott.

Néha latin nyelven folyt a társalgás. Különösen, ha a latin szent Atyákról volt szó. Mert a megboldogult szeretett tanulni s a reá nézve kevésbé jártos eszmekörökből szívesen hatolt ily módon be. Volt azonban a latin beszélgetésnek más czélja is. Tudni akarta, mennyi a jelenkor katolikus papjaiban a latin tudomány. És mód felett örvendett, ha e szép nyelv tudásának bármilyen csekély fokát bárkiben is fölfedezte. Persze annál ékebben hangzott az ő avatott ajkairól a latin szó. Akár prózában, akár versben. Képes

volt kifogástalan latin hexameterekben tetszés szerint való időig beszélni. Páratlanul ékes latin beszédének fényes és köztudomású bizonyítéka azon latin toaszl, melylyel vagy harmincz évvel ezelőtt a nagy szellemű Haynald érseket a bajai plebánia épületében üdvözölte. Az ékes latin szónak varázslata alatt állott mindenki, első sorban a nagy érsek. S amint a beszéd folyt, az érsek ülőhelyéből önkénytelenül fölkel s félig meghajolva mintegy odakúszott a ragyogó latinsággal beszélő szónok ajkai alá s úgy hallgatta Ciceró fenséges nyelvének e csodálatos megnyilatkozását!

A modern nyelveken kívül teljesen jártos volt a meghodogult a görög és héber nyelvben. Nem egyszer történt, hogy beszélgetés közben az általam idézett latin szent írási szövegnek helyes értelmét a héber szöveg alapján állapította meg. Legutóbbi illetén magyarázata két évvel ezelőtt történt. Az immár megtört aggyastán Baján elfáradott hozzám s bár elméje teljes fényességben ragyogott még, érezte a nyolczvan évnél nagyobb kornak terhét s ezt az ő szelid, kedélyes modorában beszéd tárgyává tette. Én a 89 zsoldár következő szavaira hivatkoztam: „a mi esztendeink pókhálókat gyantán tekinthetők.” Mire ő a héber szöveget így magyarázta: „eltűnnek esztendeink, mint a sóhajtság, vagy gondolat.”

És igazra volt! Az ő esztendei immár eltűntek. Ő beköltözött az örökkévalóságba, Atyáihoz, a kinek hitét őszinte szívvel vallotta és tartotta.

A reá való gondolat s fájdalom sóhajtsága megmaradt azoknak, kik őt tisztelték és szerették. Szívesen és hálával adózom szellemének a ragaszkodás és őszinte tisztelet adójával, a ki iránt daczára a korbelt nagy különbségnek állandóan az igaz vonzalom érzelmeit tanusította!

halálával ért? Ó mennyire szornl szívem, midőn most végbücsüt kell vennem téled drága, szeretett barátom, ki nekem szeretett atyám, pártfogóm, jóakaróm, hű tanácsadó voltál! Ó mennyi édes, kellemes tanulságos órák töltöttem én a te társaságodban! Mily buzgó áhitattal lesied az isteni íge hirdetését! Te voltál annak legfigyelmesebb, legértelmesebb hallgatója. Ó, mily nagy úr látog az azon a helyen, melyet te a templomban elfoglaltál! Te voltál az utolsó azon régi tiszteletr méltó gárdából, mely felverteze a hagyomány és tudomány szent pajzsával hitközségünk díszét, büszkeségét képezte. Te veled most sirba dől a régi iskola és azért mindnyájan Elizeussal jajgatunk most.

Isten veled drága, szeretett barátunk, atyánk, mesterünk! Isten veled kesergő gyermekéid és családod nevében! Isten veled gyászoló hitközségünk, Chebra Kadischa és többi egyeteink nevében! Fogadd utóljára mindnyájunk forró hálóját; áldást hintettel köztünk, áldva lesz emléked köztünk; áldás kísér mostani utadon; fogad immár jutalmadat az igealom Istenétől. Valosuljon meg rajtad a szentírás ígéje: A bölcsök tiúndökölnei fognak mint az égi boltozat fénye és a kik a sokaságot az igazságra oktatták, mint a csillagok, örökkön örökké. Amen!

A beszéd elhangzása után a hitközség elöljárói kivették a holttestet az utcára, ott átvette tőlük az orvosi kar, ettől a tanító testület, végül a hitközség és Chebra Kadischa képviselői. Ezenközben a menet a templom bejáratához ért. A lépcsőket elfoglalták az izr. polg. leány iskola növendékei, míg szemközt velük a polg. fiúiskola tanulói álltak. Itt az énekar magyar gyászadalokat énekelt, és Erdős Jakab igazgató búcsúzott el a halottól az iskola nevében. A hatalmas beszédből, mely nagy hatást keltett az alább következő részlet közöljük:

... De a ki bőség közepette élvezi a földi lét gyönyörűségeit, annak legyen intő szózat is, hogy az emberiség magasabb, nemesebb céljait kell szolgálnia, ha azt akarja, hogy a feledékenység éje ne borítsa nevét. Mert az a bűszke emlékszólop, melyet a rokonok kegyelele emel a hantok fölé, csak hideg márvány, melyet elmálaszt, ledőnt az idő vaskeze; a rajta pompázó sírirat, a név csak pusztá szó. A most élő nemzedék megérti meg. De egy emberöltő után, midőn e nemzedék sirba szállt és másik lép helyébe, kinek szívében kelt lágyabb érzelmeket, ki fogja nevet ádással említeni?

Ime ez a férfi, ki itt fekszik előttünk a ravatalon, kinek porhüvelyét visszaidjuk a földnek, melyből vétett, nem halt meg egészen. Márványnál maradóbb emléket emelt ő magának, mely a feledéstől megóvja nevét. Fenkölt szelleme él közöttünk és élni fog sokáig, késő unokák is áldva említki nevét, mely kitérőhözhetlenül, érezetükkel van bevésve az ő legszebb alkotása: iskolánk történetének évlapjaira, melynek ő alapítója és egy felszázadnál hosszabb ideig éltető szelleme volt.

Szentek legyetek, mert Szent vagyok én is, az Örökkévaló, a ti Istenetek, ez volt ama nevelési rendszernek főelve, melyet ő bevitt az iskolába és melynek megvalósítását tekintett az iskolai és házi nevelés legmagasabb céljának. Szentek legyetek! Hasonmására teremtet az Alkotó, halhatatlan lelket lehelt beletek, az ő lenyének egy atomját: legyetek hozzá hasonló! Tökéletesebbüljetelek jóban, tudásban, erényben!

Im eljöttünk mindnyájan, gazdag örökségnek letéteményesei, a tanítók és kedveltjeid, az iskola növendékei, hogy elkisérjenek utolsó utadon. De amikor koporsód födele bezárul, midőn behantoljuk halandó részedet, örökségül itt marad közöttünk szellemed, nemes életednek magaslatos példája, mely buzdítólag és termékezőítőleg hatott kortársaidra és élni, hatni fog a jövőben is. — Im előtted fogadjuk, hogy az az örökség nem fog megfogytokozni, hogy szellemében: istenfélelemre, a legtisztább ember- és hazaszeretetre fogjuk nevelni a reánk bízott ifjúságot. Vezetni fogjuk a tökéletesbülés útján, hogy hozzád hasonlóak legyenek.

A beszéd után Rosenfeld Henrik vallástanárnak mondott megható imát, mire a gyászkoesi megindult a temető felé, utána a közönség nagy tömege.

A temetőben a helybeli orvosi kar nevében Dr. Ladányi Mór kórházi főorvos búcsúzott el a szeretett és tisztelt kártárstól az alább következő beszéddel.

Mélyen tisztelt gyászoló közönség!

Azon férfi, akinek tetemeit kegyellel, mint mondani szokás, az örök nyugalom helyére kísérik, — ezen férfi irányában az ő vallásfelekezeti egyháza, a melynek lelkes és buzgó híve volt, berövtá halája és elismerése adóját, a funeráliai kifejtésében ép úgy mint a t. egyházi és világi szónok urak magaslatú beszédei által, — azon érdemek fejében, a melyeket ő vallása, egyháza és főleg az iskola körül szerzett.

Ezen férfi orvos volt! Őt ezen minőségében

méltatni, ez a mi tisztünk, ez a mi kötelességünk. Az orvosi karnak megtisztelő megbízása folytán végem e szomorú tisztet, teljesítem ez utolsó kötelességet.

Az az elköltözött pályatárs, a kit most eltemetni készülünk, mint mondani szokás, elérte az emberi kor legvégső határát. Öreg ember volt, agg ember volt, patriarchalis alak. Tiszteletünk tárgya az agg ember, mert tekintetünk benne az örökkévalóság árnyékát szemleli, már egy másik világ portáján áll! Hisz az emberi kultúra legrégebb ősforrása a biblia, meglehet, hogy ezen felfogásból kiindulva, kategorikus parancsban arra oktat bennünket: „az agg előtt kelj fel.” Tiszteled az aggot, a ki tehetetlen, gyámoltalan lett, aranyozd meg az ő vén napjait tisztelettel zománcczával! — Mennyivel inkább kell, hogy az az agg férfi volt és lett kiváló tiszteletünk tárgya, a ki életének delelőjén értelmű erejének súlya, nagy szabású tudományossága által kivívta és kiérdemelte magának mindnyájunk osztatlan tiszteletét és elismerését.

Ez a férfi több mint felszázadon át orvos volt! Tudják-e azt t. r. szívevő hallgatók! mit tesz az, mit jelent az: orvosnak lenni? Nem tudják, nem tudhatják. — azért megmondom. — Orvosnak lenni annyi, mint sok, igen sok fáradságos, kimerítő tanulás után, sok szakismeretnek sanyarú módon való elsajátítása árán, sok fenyegető veszedelem szerencsés kikerülése után — az ember, az emberiség, a szenvedő ember szolgáltatására lenni, folyton, mindig, mint ismét a biblia mondja: lefekvéskor és felkeléskor, és mindezt a hatalmas államnak, hideg, rideg, opportunitástól eltelt törvényes rendelkezése folytán, mert az államnak nem elég biztosíték a hivatás magasztosságában rejlő meggyőződés, nem elég a belső ösztön indíttatása, sőt nem elég az orvosi nevelés által megizmosodott altruizmus elvének érvényesítése. De valamin az orvosok eselekvésükben és szolgáltatásukban sokkal inkább vezéreltek magukat az általam jelzett morális és etikai mozzanatok által, úgy a meghalodott is fíradhatlan, buzgalommal, lelkiismerettel teljesítette magasztos hivatását. Ő sem volt megkímélve a sok zaklatástól, megaláztatástól, az orvosok közös sorsa őt is bántotta és nem egy ízben ő is leest az idealizmus fenséges kék egeről a zsörtölődő, kapaszkodó világ rút iszapjába. De orvos volt, megmaradt az orvos jelszavánál: kötelesség és lelkiismeret.

Addig míg bírta. És amikor az aggkor fogatkozásai reá neheztedek, visszavonult a küzdelem teréről. Visszavonult! Hová vonult vissza? Talán az állam biztosított részére, 50 évi közszolgálat után, valami olíum cum dignitate — felet avagy a társadalom? Oh, nem. Csak oda vonult vissza, a hová kellett, a hová lehetett, őt szerető és tisztelő családjának gondozó puha ölébe.

És most, a midőn az ő földi maradványait, a mint mondani szokás, visszaidjuk az anyaföldnek — méltán és joggal kérdezhetjük, mi maradt meg az ő lelkéből? Marad valami, marad sok, manet mansurumque aliquid in animis hominum, marad egy fenkölt lelkület, ideálisan gondolkozó orvos édes emléke és az antik classicismus fényes szelme! mert Dr. Lemberger Henrik szelleme nem vesztet el!

Legyen neki könnyű a föld!

És azután átátluk Dr. Lemberger Henrikből azt, ami porlandó, az anyaföldnek, melyből vétett. Lelke azonban, mely halhatatlan, munkálkodásának gyümölcse, mely soha el nem muló, élni fog örökké.

* * *

Hogy mily élénken vett részt a család gyászából városunk közönsége és sokan, a kik az elköltözöttöt városunk határain kívül ismerték, leginkább kitetszik a részvét nyilatkozatok beérkezett nagy tömegéből. A helybeli testületek közül küldöttséggel condoleált az izr. nőegylet választmánya, melynek nevében Weidinger Salamonné elnökő adott kifejezést gyászának. Az orvosi kar szónoka Bernhart János főorvos, az izr. hitk. elöljárósága Hesser Gyula elöljáró vezetése alatt, a Chebra-Kadischa választmánya Reich Ignác elnökkel, a bajai ciszt. rendház Fölker Gusztáv vezetése alatt, az állami tanítóképző tanári karának három tagu küldöttsége Scherer Sándor igazgató vezetése alatt, az izr. iskolák tanítótestülete Erdős Jakab igazgatóval és számosan városunk vezető férfai közül, köztük Dr. Hegedűs Aladár polgármester. A helybelieken kívül levélen, vagy sürgönyvel fejezték ki részvételüket:

Aradról: Dr. Nemes Zsiga és Dr. Czöldy Károly ügyvédek. Budapestről: Dr. Stiller Bertalan egyetemi tanár, Dr. Donáth Gyula egyetemi magán-tanár, Drescher Rezső ügyvéd, Dr. Balassa József főgymn. tanár, Dr. Komlós Agost ügyvéd, Izraeliták országos irodája képviselőiben: Schweiger Márton és Dr. Simon József, madarasi Beck Nándor és neje, Dr. Stamberger S. ügyvéd és neje, Dr. Molnár Gyula ügyvéd és neje, Seress László az „Egyetértés” segédszerkesztője, Dr. Milkó Dezső ügyvéd, Dr. Stern Ignác orvos és neje, Dr. Gerber Béla orvos és neje, Dr. Vincez Zsigmond orvos, Freund László és neje, Popper

Mór és neje, Boschán Péter és neje, stb. Bukarestből: Dr. Fialla Lajos egyetemi tanár, Bonyhádról: Izraelita hitközség. Báltaszékről: Dr. Boszkovitz Mór községi orvos, Beeshől: Schreiber Ignác kir. tanácsos és neje, Dr. Stein Vilmos ügyvéd, Nascher John, Dr. Hirsch Virgil, Eger; Saad Henrik ciszt. r. főgymn. tanár, Eszék: Dr. Klein Mosin ügyvéd és neje, Keeskemét: Bodrogi Lajos főgymn. tanár, Lugos: Dr. Leitner Miksa orvos, Mohács: Dr. Flesch Armin főorvosi, Orosháza: Dr. Hauser Mór ügyvéd, Nagyvárad: Dr. Döry Ferenc orvos és neje, Dr. Gerő Sándor és neje, Hranitzky Károly megyei árvászkézi elnök, Lukács Gyula és családja, Páris: Az Alliance isr. universelle közp. bizottsága, Szeged: Dr. Platz Bonifác tanker, kir. főigazgató, Dr. Löw Immanuel főorvosi, Szabadka: Schmausz Endre főispán, Dr. Milkó Izidor író, Dr. Schaffer Mór ügyvéd és neje, Dr. Szilasi Fülöp ügyvéd, Szántó Edéné képezdei tanárné, Topolya: Kerületi rabbiság, Dr. Frankl Károly ügyvéd és neje, Székes-Fehérvár: Szenczy Győző ciszt. rend. főgymn. igazgató, Szegzárd: Leopold Sándor és neje, Leopold Lajos és neje, Dr. Leopold Kornél lapszerkesztő és neje, Dr. Müller Ferenc és neje, Újvidék: Dr. Kállai Béla kir. törvényszéki bíró, Zombor: Báró Vojnits István főispán, Drescher Ede kir. közjegyző, Dr. Bruck Armin ügyvéd és neje, Schlieszer László és neje, Zenta: Dr. Méri Sándor orvos, Würzburg: Steiner Sándor.

Helybeli és vidéki hírek.

Farsangi estély. A „Casino” a következő meghívót bocsátotta ki: A casino f. évi február hó 27-én, est 8 órakor saját helyiségeiben *Farsangi estélyt* rendez. Kéri — ugy a hölgyeket mint az urakat — hogy lehetőleg jelmezben, dominóban vagy tréfas jelvényvel ellátva szíveskedjenek megjelenni. A Casino vígjalmi bizottsága. Belépti díj: személyjegy 1 korona, családijegy 2 korona.

Eljegyzés. Dr. Németh Arthur pécsi ügyvéd f. hó 18-án jegyet váltott *Docapil* Antal nyug. urad, főerdész szép és kedves leányával Erzsikével.

Kitüntetés. A király *Schreiber* Ignác bécsi lakosnak, az osztrák magyar bank főtanácsa tagjának a III. osztályu vaskorona rendet adományozta.

A helybeli első kath. nőegylet elnöksége hálás köszönetet mond mind ama mélyen tisztelt úrnöknek, kisasszonyoknak és uraknak, kik mint a rendező bizottságok buzgó tagjai a f. hó 17-én megtartott *áltszagos tea-estély* alkalmából az est erkölcsi és anyagi sikerét szíves közreműködésükkel és fáradozásukkal előmozdítani kegyeskedtek. *Dr. Hegedűs Aladár* elnök, *Kálmán Kólos* titkár.

Fősorozások a vármegyében. Vármegyénkben az idén a következő napokon fog megtartani a katonai fősorozás: Az apatini járásban márcz. 7. 8. 9. 10. 12. és 13.; a zomboriban márcz. 15. 16. 17. 19. 20. és 21.; az almásiban márcz. 23. 24. 26. 27. 28. 29. 30. és 31.; a bajában ápr. 2. 3. 4. 5. és 6.; *Baja városára* nézve ápr. 7. 9. és 10-én; az újvidékiében ápr. 12. 13. 14. 15. 16. és 17.; a palánkaiban márcz. 20. 21. 22. 23. és 24.; a hódáságiban márcz. 27. 28. 29. 30. és 31.; a kulaiban ápr. 3. 4. 5. 6. 7. és 9.; a zsabalyaiban ápr. 18. 19. és 24.; a titeiben ápr. 27. 28. és 30.; a topolyaiban márcz. 6. 7. 8. 9. és 10.; Zenta városában márcz. 22. 23. és 24.; a zentai járásban márcz. 27. 28. 29. és 30.; a becei járásban ápr. 3. 4. 5. 6. és 7-én.

Kirendelés. A m. kir. igazságügyminiszter a szabadkai kir. törvényszék területére vizsgáldó bírói állandó helyettesül Piry Sándor kir. törv. bírói rendelte ki.

Halalozás. *Kohn Samuel* szül. Hay Rozália urnő, egy köztisztelőnek örvendő matrona, egy kiterjedt család feje, f. hó 18-án áldásdús életének 83-ik, holdog házasságának 64-ik évében elhalt. A közönség osztatlan nagy részvétele kísérté f. hó 20-án az örök nyugalom helyére. Férje *Kohn Samuel*, gyermekei: *Spitzer* Károlyné, *Dr. Bruck* Samuné és *Kohn* Henrik, valamint az unokák és dedunokák nagy száma gyászolják a derek uri nőt.

Aru felvétel. Az első es. kir. szab. Duna-gőzhajózási-társaság helybeli ügynőségétől a következő értesítést vesszük: Az általános árufelvétel — Apostag állomás kizárásával — *február hó 26-án* megkezdődik, Szegzárd állomás *régképpen* be van szüntetve.

Az izr. hitk. iskolák növendékei által f. hó 13-án rendezett jótékonyezélű színelőadás alkal. mával a következő felülfizetések folytak be: id. pethői Szutrgly Lipót ur és N. N. 10—10 korona; Szücs Ödön és Reich Vidor urak 6—6 korona; Dr. Bruck Samu ur 5 kor., Dr. Bérczi Albert, Dr. Rosenbergs Samu, Reich Ignác, Reich Vilmos, Obláth Gyula (Bpest) urak, Schlesinger Ilonka, Weisz Józsefné és Zweig Mórné úrhölgyek 4—4 kor.; Grünhut Miksa és Nánay Lajos urak 3—3 kor.; Bachrach Lajosné (Bezdan), Özv. Juszticz Károlyné, Latinovics Gyuláné, Dr. Koller Imróné, Krausz Jakabné, Pollák Lajosné, Pollák Illésné, Krausz Bernátné, Schön Antalné.

Stern Vilmosné, Weidinger Salamonné és Weidinger Dezsőné urhölgyek, Bodrog Mór (Topolya), Csajági Bernát (Kula), Drescher Gyula, Erdélyi Gyula, Fischer Adolf, Friedmann Sándor, Dr. Fischhof Zsigmond, Dr. Hetényi Pál, Dr. Hermann Adolf, Hesser Gyula, Hoffenreich Károly, Horovitz Lipót, Kálmán Kólos, Dr. Klein Mozin (Eszék), Heller Richard, Dr. Nyírty János, Obláth Mór, Pollák Bernát, Reimer Sándor, Reich Ármin, Dr. Reich Alabár, Reich Gyula, Rónai Ede, Rosenberg Mór, Rosenberg S. (Mélykut), Sárdi János, Schön Géza, Schön Antal, Szappanyos N. (tiszthelyettes), Tauszjé Jakab, Vámosi Manó urak 2—2 kor; Hoffenreich Károlyné, Pollák Gézné, Weidinger Benőné és Weidinger Gyuláné urhölgyek, Békefi Sándor, Goldschmidt Zsig, Balassa Henrik, Gerhardt Menyhért, Kovács Sándor, Dr. Neu József, Obláth Lázár, Rottfeld Jakab és Zwilling Salamon urak 1—1 kor; Kristóf Miczike 60 fillér. — Fogadják a nemes adakozók hálás köszönetünket. Kedves kötelességet teljesítünk, midőn Berger Salamon főkapitány urnak és Major Farkas urnak köszönetet mondunk szíves fáradozásukért. Baján, 1900. febr. hóban. A tanítótestület.

Uj megalóhely. A szabadkai—bajai vonalon Bikity—Borsód és Baja állomások között a 24. számú örözháló létesített „Bajai szőlők” feltétele megalóhely f. hó 15-én a személy- és podgyászforgalomra megnyitott.

Uj kántor Szántován. Folyó hó 13-án Szántován tanítónak s második kántornak Valkó Ferencz szántvai tanító választott meg.

Ákaczfá eladás. Baja város tanácsa közhírré teszi, hogy a csataaljai után levő városi erdőből két hold terület kibaszálása által nyert ákaczfá eladása végett említett erdőben a helyszínen folyó évi márczius hó 2-án délelőtt 10 órakor nyilvános árverés fog tartatni a városi tanács jóváhagyásától feltételezeten.

Lopások. Ismeretlen tolvajok ismét garázdálkodnak városunkban. Kapeller József kárára ennek elcskamrájából sonkát és füstölt húst. — Figura Jánosné zárt öljából pedig 2 drb. hízott ludat loptak el. A rendőrség a nyomozást folytatja tette.

A helybeli első kath. nőegyletnek f. 6. február hó 17-ikén megtartott álarozos tea-estélye alkalmával a következők voltak kegyesek felülfizetni az estére szóló belépő-kegyek megváltásánál:

Császka György (Kaloesa) 30 kor.; Dr. Plósz Sándor (Budapest) 20 kor.; Ertl József 18 kor.; Deutsch Mátyás, özv. Herzfeld Jakabné, Heindl Aladár, özv. Nattiné Gaál Klótdil. Sárdi János, Schmausz Endre (Szabadka), id. Szutrély Lipót, id. Szutrély Lipótné, Vajda Ödön (Zirc) 10—10 kor.; Schön Antalné, báró Vojnits István dr. 8—8 kor.; özv. Herzfeld Samuné, Fölker Gusztáv, K. K., Mikolies Ignáczné, Moesányi Richard (Nagy-Beskerék), Dr. Nicolaus Béláné, 6—6 kor.; Dr. Koller Imréné, Latinovics Gyuláné, Szabovljevits Mihály, ifj. Szutrély Lipót, Dr. Zalár István (Borsód) 5—5 kor.; Erdélyi Gyula, Latinovics Laura, Pollák Illésné, Pollák Lajosné, özv. Reich Bernátné, Reich Vidor, Rosenberg Jakabné, Weidinger Salamonné 4—4 kor.; ifj. Nánay Lajos, Schvóger István 3—3 kor.; Bittermann Károlyné (Szt.-István), Czernay Imre, Drescher Lajos, Ficzere Béla (Bács-Almás), Dr. Fischhof Zsigmond, Hegedűs József, Dr. Herman Adolf, Hesser Gyuláné, Kazal József, Krausz Jakabné, Müller Józsefné, Dr. Neu Józsefné, özv. Dr. Nikolsburger Károlyné, Pfeiffer Antalné, Dr. Reich Aladár, Rosenberg Mórné, Schön Géza, özv. Stájer Kálmán, Stampf Jenő, ifj. Wagner Antalné, Vojnits Dániel V. H., Weress Ilona, Wiesel Mór, N. N., 2—2 kor.; Czigránytánczosnó 1 kor 23 fill.; Krciovics Mihályné, Szabó N. N., N. N., 1—1 kor.; Czigránylány 42 fill., Czigránytánczosnó 41 fill.; Czigránytánczosnó, Jlavcezyk N. 40—40 fill. X. Y. 14 fill. Összesen: 330 kor.

Mindeme jöszívű adakozók és az a számos ismeretlen jövők, kik a teának és hídog sültnek elárúsításánál felülfizetni szíveskedtek, fogadják az úton is a nőegylet hálás köszönetét. Az est tisztá jövedelme 265 korona. Baján, 1900. február hó 23-án. Dr. Hegedűs Aladárné elnök. Kálmán Kólos titkár.

CSARNOK.

Álarozos tea-estély.

(Rendezte a bajai I. kath. nőegylet folyó hó 17-én a „Nemzeti Szállók” összes termeiben.)

Ha valamire, akkor különösen a mulatságokra nézve érvényes a régi latin mondás: „Forma dat esse rei.” Az alak, tehát a külső keret, a melyben mozog, nagyon lényeges eleme minden mulatságnak. És mivel a változatosság gyönyörködteti az embert, míg az egyformaság kőnyűt, unalmat szül, ezért a farsang folyamán előkerülő újabb és újabb mulatságoknál fontos dolog marad mindig a forma megválasztása. Mindnyájan nagyon kellemesen emlékszünk vissza tavalyi farsangunk fénypontjára: a parasztablára. Mindenkinél tetszett, mindenki hetekkel előbb örült már neki, mert valami új, valami különös, szokatlan, a rendes sablontól eltérő volt. Ezek a gondolatok foglalkoztathatták a kath. nőegylet választmányát is, élen dr. Hegedűs Aladárné urnóval, akkor, a midőn tervezgetni kezdte, hogy egy játékonvezető mulatságot fog rendezni a farsang folyamán. A keretnek, épen a játékonvezető érdekében, okvetlenül vonzónak kell lennie, de meg olyannak is, hogy a bevétel ne szorítkozzék csupán a belépti díjakra. Így született meg találatokony asszonyi fejekben az álarozos tea-estély eszméje, ez az eszme népszerűvé lett és fényes sikerrel valósult

meg. Igen, mert úgy az erkölcsi, mint az anyagi sikere nagyon fényes volt annak az igazán jókedvtől pezsgő, szellemes mulatságnak, mely idefarsangunk történetében méltán foglalja el a tavalyi parasztabl helyét.

Alig volt kilencz óra, egymásután érkeztek meg a „szép maszkok.” Minden elkezdte megindítani a találgatások végtelen sorozatát és egyik másik szellemes beszélgetéssel a végtelékig feleségizta kiváncsiságunkat. De hát hiszen ez minden álarozos mulatságon így van! Az boldogabb a ki tovább járhat inkognitóban és tovább teheti próbára a találgatók türelmét. Az is meg szokott történni mindíg, hogy megkezdődik a táncz és foly szakadatlanul, kitartással. Az aranyifjúság tánczol jókedvűből, vagy tánczol udvariasságból. Azonban az már nem olyan közöséges dolog, hogy mikor elhagyjuk a táncztermet, a hölgyek egy bájos csoportja, mely ez estére átvette a pincérek szerepét, kínálgasson bennünket edes szavakkal, hogy igyünk egy eszeze teát és együnk hozzá valamit. Vajjon ki tudna ellentállani? Hiszen a kibén egy kis vér van, meg hozzá még egy kis fogékonyaság a poézis iránt, az úgy gondolja, hogy ilyen kezekből a méreg is manna lehet! Nos tehát teázunk és együnk. Igen, de a felszolgáló hölgyek öránként váltakoznak! Teázunk tehát udvariasságból, vagy a jötekonvezető elzárva tekintetből másodszor, vagy harmadszor. Hiszen nem is olyan drága! Egy korona csak és a zsarolásnak legszelidebb formája is ki van zárva.

Ez így tart egészen reggeli négy óráig. Ez az időpont azonban még korántsem jelzi a mulatság végét, csak a felszolgálás szünik meg vele. A legjobb hangulatban foly tovább a táncz még akkor is, mikor a téli éjszaka sötétsége átmege a reggeli szürkületbe. Mikor az utolsó koesi is elrohog, akkor már világos van. Úgy sikerült ez az est, hogy szebbnek még azok sem álmodhatták, kik sikere érdekében heteken át fáradoztak.

A felszolgáló hölgyek névsora a következők:

1/29—1/210-ig: Dr. Alföldy Lajosné és Bernhart Ernőné úrnők, Sebertyén Juliska és Svarecz Ágnes urhölgyek.

1/210—1/211: Dr. Bernhart Jánosné és Scheibner Gyuláné úrnők, Dely Ibike és Drescher Anna urhölgyek.

1/211—1/212: Koller Dezsőné, Manock Patrikné és Békeffy Ivánné úrnők, Koller Vilma, Krciovics Margit és Pfeiffer Bella urhölgyek.

1/212—1/21: Dr. Koller Imréné és Pollák Lajosné úrnők, Kubinsky Irén és Tury Ella urhölgyek.

1/21—2: Dr. Beeczassy Gyuláné, Nagel Sándorné, Szaday Kálmánné és özv. Sztankovics Béláné úrnők, Bodrogi Erna, Erdőy Margit, Ertl Lenke, Fehér Juliska, Nágel Böske, Peschke Irma és Scheibner Aranka urhölgyek.

2—3: Müller Józsefné és Szüts Mihályné úrnők, Kubinsky Stef és Szüts Margit urhölgyek.

3—4: Dely Gézné úrnő, Svarecz Ágnes és Wzéntek Irén urhölgyek.

Jelen voltak:

Asszonyok jelmezben: dr. Beeczassy Gyuláné (ibolya), Deák Péterné (szegedi menyecske), dr. Koller Imréné (Satanella), Koller Dezsőné (bobócs), dr. Neu Józsefné (rózsa), Pollák, Lajosné (indiai nő), Pálffy Nina (magyar menyecske) Szaday Kálmáné (ezigánynő), Szitáné (magyar menyecske).

Jelmez nélkül: dr. Alföldy Lajosné, özv. Bartsch Samuné, Békeffy Ivánné, Dely Gézné, Dokaupil Antalné, özv. Erdő Dánielné, Fehér Lőrinczné, Fodor Zsigáné (Arad), Gebhardt Dezsőné, Györgyevits Miklósé, Háty Antalné, dr. Hegedűs Aladárné, dr. Hermann Adolfné özv. Horák Jánosné, dr. Kemény Zsigmondné, Krciovics Mihályné, Kubinsky Pálné, Lerner Antalné, Lakos Imréné, Manock Patrikné, özv. Monasztérlné, Müller Józsefné, Nágel Sándorné, özv. Ötvösné, özv. Oszvald Lajosné, Percezl Guidóné, Pfeiffer Antalné, Radojits Endréné, Reich Gyuláné, Reich Vilmosné, Scheibner Gyuláné, Szüts Lajosné, özv. Sztankovitsné, Tury Mátyásné, ifj. Wagner Antalné, Weidinger Salamonné, Vörös Ilona.

Leányok jelmezben: Bodrogi Erna (magyar lány), Dokaupil Erzi (bolygó esillag), Ertl Lenke (eseresnyű), Erdő Margit (krósanthonon), Fehér Juliska (szegfű), Horváth Jolán (organca), Koller Vilma (magyar lány), Krciovits Margit (kukta), Kubinsky Stef (éj), Pfeiffer Bella (ezigányné), Bodics Nelli (pipacs), Sebertyén Juliska (örög), Scheibner Aranka (tulipán), Szita Örszi (gyöngyvirág), Szücs Margit (japán nő), Schwarz Ágnes (ezigányné), Wzéntek Irén (dominó).

Jelmez nélkül: Bodrogi Corina, Drescher Anna, Györgyevits Milena, Kubinsky Irén, Nagel Erzsike, Radó Nelli, Tury Gabriella.

SZINHÁZ.

(Február 17—23-áig.)

Mielőtt részletesen beszámolnánk az első színházi hétről, először is összes megfigyelésünknek általános eredményeképen konstatáljuk, hogy Deák Péter szintársulata igényeinket teljesen kielégíti! Nemcsak az a jóakarát mondatja ezt most velünk, melynek okvetetlenül vezetnie kell mindíg a kritikus tollát, mikor vidéki szintársulatról szól, a mely tesz annyit, a mennyi tőle telik. Részben ez is, mert hiszen mikor a vidéki kritikus művészi szempontból teljesen bevégzett előadásokat kíván, a milyeneket a fővárosi színpadain látott, ha látott és ilyen szempontból ítélt és dorogolt, akkor szemé elől téveszti, hogy a vidéki színházgatonak a négy fővárosi színpad 30 vagy még több próba után fényes sikert elért újdonságával együtt tulajdonképen az illető színház művészeit is meg kellene szereznie az ily magas igények kielégítésére. A méltányos vidéki kritikát kielégíti a becsületos munka, a törekvés. — Ismételjük tehát, hogy részben a jóakarát

mondatta ki velünk a fenti itéletet, de másrészt — és ez most a nagyobb rész — a társulatnak a közöséges mértékelt meghaladó kiváltsága, mely eddig minden este kivíva a — sajnos — kis számú színházlátogató közönség elismerését. A zenekarról, a társulat lényeges kiegészítő részéről bátran el merem mondani, hogy nagyobb vidéki színházakban is megállná helyét. Szóval az előlekek azt mutatják, hogy érdemes lesz színházba járni. És most térjünk át a részletekre.

Szombat, febr. 17. **Szulamith.** Keleti opera 4 felv. 7 képb. Irta: *Goldfaden D.* Zenéjét szerette: *Davidsohn E.* Fordította: *Kövessi A.* Hangszerelte: *Donáth E.* — Rosszabb napot a bemutatkozásra alig választhatott volna az igazgató, a menyiben e napon volt a nőegylet álarozos tea-estélye is. Azonban jóllehet az estély közönsége nem volt az előadáson és így az első helyek közül sok üresen maradt mégis elég nagy számú közönséget gyűjtött össze a nálunk oly nagy hirre vergődött héber opera. Két fővárosi színpadon óriási sikert aratott, a vidéket hódítva járta be és ime, hódító körútjában végre elérte hozzánk is. Cselekvénye alig van, érdekesnek egy eceptet sem érdekes, de hatásának titka nem is ebben rejlik, hanem a héber vallásos énekek-ből meg ezek által inspirált egyéb dalokból egyberött zenéjében, melynek alaphangja épen ezért melabús. Csúszott be közé-közbe valami a legtriviálisabb operett-zenéből is. — A czimszerepet *Pálffy Nina* játszotta, közönségünk tavalyi kedvence, kit szívesen látnuk viszont színpadunkon. Ma egészen új oldalról ismertük meg ezt a kiváló primadonnát. Olyan hatalmas drámai akciózt fejtett ki, hogy becsületére válnak akármely hősnőnek is. Szulamith panaszdalába beleönté egész lelkét, minden erejét. Általában nagyon ért az éneklésnek azon módjához, mely érzelmeket fejez ki és képes felkelteni. — *Gyárfásné Lónyai Piroksa*, szintén egyik igen kedves jelensége a tavali szezonnak, igen sok természetes bájjal játszotta Abigail szerepét. Kecesen tánczolt, kedvesen énekel, sőt még egy megrázó komoly drámai jelenést is teljesen élvezhetően játszotta meg, a mi pedig egész lényével ellenkezik. — *Gyárfás (Absolon)* valóságos meglepett bennünket. A minek tavaly még csak jókarral mondhattuk, annak az elvezetésnek ma már egészen megfelel, sőt becsületére válik: kész baritonista. A többi szereplő is mindent megteett a siker érdekében. Nincs terünk rá, hogy minden alkalommal felsoroljuk valamennyit. Legfeljebb megemlítjük, hogy talán nem egészen helyes dolog az, ha *Beezkói (Zingitang)* ez a különben már előttünk ismeretes jeles komikus, Szulamith és Absolon szép komoly duettje alatt a vadnacs-kával üzött tréfiával felidézzi a karzat nevetését. — Úgy az ének —, mint a zenekar működése dícséretet érdemel. Kevesen veszik tekintetbe, hogy ily nagyszabású zenei mű színházhozatalnál a munka legnagyobb részét a karmester végzi. Mi szívesen adózunk elismerésünkkel *Ligethy Géza* karmesternek, kinek szakmájában való kiváló jártasságot már volt alkalmunk hosszabb időn át figyelemmel kísérni. — A darab kiállítás a körülményekhez képest megfelelő, sőt díszesnek mondható.

Vasárnap, febr. 18. Két előadás. D. u. **Hőfőherke és a hét törpe.** Látványos tündérrége. Gyermekeelőadás leszállított helyárrakkal. — Este: **Csikós.** Eredeti népszínmű 3 szakaszban. Irta: *Szigligeti Ede.* — Régi jó népszínmű és mégis, jóllehet vasárnap került színre, csekély számú közönség gyönyörködtött benne. Pedig volt miben gyönyörködni. Egy derék és igazán becsülettel munkálkodó szintársulatnak egyik legfőbb ismeretető jele az, ha nem csak az újdonságokra fordít gondot, hanem megbecsüli azt is, a mi régi ugyan, de örökbecsű. Ilyen mű a *Csikós* is, mely azonfelül még irodalom-történeti jelentőséggel is bír. Az előadáson meg lehetett látni, hogy ezt nem a subból rántották elő hézagpótlóul, hanem igazi ambícióval újították fel és valósággal kidolgozták. A földcséret *Gyárfást* illeti, ki a czimszerepet (András, csikós bojtár) játszotta. Finom érzékkel egyesítette magában az ő alakítása a természetes szilajságot, nyersséget az igazi mély érzelmességgel, a mint ennek a szerepnek természetű azt meg is kívánja. Szép magyar nőit nagy hatással adta elő. Méltó partnere volt *Gyárfásné*, kinek megnyerő alakja, csicsérgő beszéde, csinos éneke sohasem téveszti el hatását. *Deák Pétert* (Kiss Bálint) kiről régben tudtuk már, hogy a sokoldalúság jellemző tulajdonsága tehetségének, ezuttal komoly szerepben láttuk. Különösen kiemeljük az első felvonásból azon jelenetét, melyben fel-fellázadó apai érzelme küzd helyzetének alacsonyágából folyó alázatosságával. Ezt több igazsággal produkálni alig lehetne, mint ő tette. Igen jó volt *Beezkói* a vén Márton csikós szerepében.

Hétfő, febr. 19. **A vigécsek.** Bohózat 3 felvonásban. Irta: *Kövessi A.* Zónaleőadás leszállított helyárrakkal. — Talán az összes darabok közül, melyeket Kövessi A. ur elkövetett, még ez a legelvezhetőbb. Mint mindenütt, úgy nálunk is ez volt a sorsa, hogy a színházgatók agyon zónázták (másra nem is való!) és így nem csuda, hogy nem vonzott közönséget, jóllehet a színpad

nagy betűkkel hirdette: Az olasz jambó-társaság felléptével. (Ez ugyan elmaradt, de nem tesz semmit!) Fellépett az este a szinigazgató fiatal felesége: *D. Kovacs Margit* is. (Gizi) ki egy 15 éves kis lány természetes naivságával és údeségével játszott a közönséget. *Deák* (Abelesz Samu) és *Perczel M.* (Melánia) igen sikerült karrikaturákat mutattak be, a mivel folytonos derültségben tartották a közönséget. Hogy egy és más kimaradt, továbbá, hogy egy-két jelenet kissé vontatva ment, azt ilyen darabnál tekintetbe sem vesszük.

Kedd, febr. 20. **A kornevillei harangok.** Operette 3 felvonásban. Irták: *Clairville és Gabet*. Ford. *Rákossy I.* Zenejét szerző: *Planquette R.* — Régi operette, de sohasem lesz elég régi ahhoz, hogy gyönyörűségünket ne lehessük benne. Az előadás olyan tökéletes volt, hogy igazán megérdemelt volna egy zsufolt házat. Az első helyeket igen díszes közönség foglalta el, azonban kevés vigasztalást nyújt ez a szinigazgatónak, mikor a terem hátsó része csaknem egészen üres. — *Pálffy Nina* (Serpolette) maga volt a megtestesült elevenség. Jó kedvvel játszott és énekelt. Mókázott sokat, sőt tán a kelleténél is többet. Igaz, hogy a mókázásban a szerepéhez kötött tradíciókat követi csak, azonban ez talán mégsem helyén való, ha ezáltal magára vonja a figyelmet, míg más énekel. Jóllehet az intelligens közönség azért az éneklőre figyel, amde a karzat nevet és az kellemetlenül, zavarólag hat egy a közönségre, mint az énekesre. Ez esetben azonban ezen zavaró hatásnak nyomát sem láttuk *Gyárfásné* (Germaine), kinek mai szereplése után a legkevésbé sem tarthatjuk tárgyilagossáknak azt a bizonyos zombori kritikát, melyet éleztapla való kifejezései miatt egyik fővárosi napilap is érdemesnek tartott a reprodukálásra. Amny bizonyos, hogy bájos kis Germaine volt. Beszédét, énekét egyaránt szívesen halgattuk és őszintén tapsoltunk neki. *Gyárfásról* (Henry marquis) már elmondottuk véleményünket. Ma ismét igazolva látjuk azt. Nagy feladattal birkózott meg és pedig szép sikerrel. Hangjával tud bánni, tudja azt a kifejezőség érzelmekhez képest kellőleg modulálni. Ez is haladást jelez nála. *Lorándi* (Greniseux) hangja gyenge, de nagyon kellemes. Minden mozdulata azt árulja el, hogy elegáns és intelligens színész. Először kellett volna szólunkunk *Deákról*, kinek Gáspár apója sok tanul-

mányról tett tanúságot. Egyike legjobb szerepeinek és ezért mindig kiváló ambícióval játsza. *Bezkői* (Biro) egészséges komikummal töltötte be szerepét. Dícséretet érdemel a kar is.

Szerda, febr. 21. **Katonák.** Színmű 3 felvonásban. Irtá: *Thury Zoltán*. — Valósággal szezcensziós darab borzalmas helyzetekkel, lélektani tulhajtásokkal, szóval mindazzal, a mi az ember idegeire hat. Tulajdonképen ezeltatos mű, mely sok igazságot foglal magában, de a ezeltatoságot a végtelenségig viszi és míg ennek feloldozza a művészi ezelt, addig másrészt merész kritikájával kirívóan megsért egy társadalmi osztályt. Az előadás azonban minden ízében jól sikerült. *Murányi Juliska* (Anna) valósággal ragyogtatta fényes tehetséget, melyet a bajai közönség már tavaly is legnagyobb méltánylásban reszesített. Azóta alakja is fejlődött, hangja is erősödött. Sokat tanult, haladt azon az úton, melyet a nagy művésznők járnak meg. Minden affektációtól ment természetes játékaival a legnagyobb mértékben bele tud bennünket ringatni az illúzióba úgy, mint talán kivüle senki más. Tekintve fiatalságát, mi igen szép pályafutás kezdeten látjuk őt. Mellette mindjárt *Palágyinak* (Udvardy Pal) minden kis részletében tökéletes játékat emeljük ki. Méltó volt az alakítása azon jó hírnévhez, melyet immár kétszeri bajai működésével megalapított. *Dulics Mariska* (Klára) egyike a legértelmesebb naiváknak. Senki nem érzi nálánál jobban otthon magát a színpadon. *Vadász* (Udvardy Ferencz) kisebb szerepében figyelemreméltó dolgot produkált. Dícsérettel emlekezünk meg *Gyárfásról* is (Marjai). — Közönség ismét kevés volt. Pedig hát tisztán erkölcsi sikerből megélni bajos!

Csütörtök, febr. 22. **Szulamith.** Másodsor, az első előadáshoz hasonló sikerrel, csak hogy ezáltal telt ház előtt. Vajha minél többször jeyezhetnénk azt fel! *Pálffy Nina* hatalmas drámai jelenetét visszafojtott lélekzettel nézte és lelkes tapsokkal jutalmazta ez a nagy közönség is. *Gyárfásné* játéka és tánca is nagy hatást ért el. Jóllehet tánca után háromszor kellett felhuzni a függőnyt, még sem ismételte meg.

Péntek, febr. 23. **Gyurkovics leányok.** Életkép 4 szakaszban. Irtá: *Herczeg Ferencz*. Zóna-előadás. — A tavalyi szezon ezen egyik legvonzóbb újdonsága ha nem is az egész színház, de a karzatot zsufolásig megtöltötte. Tavaly sokkal élénkebb előadásban láttuk, de azért a mai

előadás sem eshetik lényegesebb kifogás alá. *Dulics Mariskánál* jobb személyesítőjét Gyurkovics Miczinak keresve sem találhánk. Mintha csak reá szabták volna ezt a szerepet! Ő, de meg *Murányi Juliska* (Katinka) és *Palágyi* (Horkay Feri) a legmagasabb fokban érvényre juttatják azt a vonzó kedvességet, a melylyel Herczeg Ferencz az általuk képviselt alakokat előasztotta.

Ezen első beszámolóknk végén nincs egyéb mondanivalónk, csak az, hogy mivel a társulat igazán méltó a pártolásra, ne vonjuk ezt meg tőle.

Md.

Köszönetnyilvánítás.

Fájdalomtól megtört lelkünknek és súlyosan megbezett szívünknek jól esett a nagy részvét, a mely mellett örök emlékü, drága halottunk

KOHN SÁMUELNE

szül. Hay Rozália

f. hó 20-ik napján örök nyugalomra kísértetelt. Fogadják a temetésen résztvevők ezuttal is hálás köszönetünket.

Kohn Sámuel és családja.

Szerkesztői üzenetek.

T. L. helyben. „Szerem a halál után.” Legközelebb közölni fogom.

Semper. Köszönöm a szíves küldeményt. A jövő számban megkezdem közlését.

Don Carlos Bpest. Köszönet a figyelemért. Közölni fogom és hálára kötelez, ha a budapesti dolgokról időközönként leveleket küld.

Romeó. A matematikus. Öntől jobbat várok.

Esztergomi. A „Náthás úr.” Nem üti meg a mértéket.

20% engedményt kap mindenki.

GUMMI

és halhólyag, az egyedüli legbiztosabb, legmegbízhatóbb és teljesen ártalmatlan, gyorsan és könnyen alkalmazható **óvszer** férfiak és nők részére. Ára tucatonként eredeti párisi minőségben frt 1.—, 2.—, 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— és frt 8.—, **Bouts americ.** tucatzár frt 3.—, 4.— és frt 5.—, **Női óvszerek:** Hasse tanár-féle frt 2.—, **Mensinga** tanár-féle frt 2.50, dr. Earlet-féle frt 3.— darabonként. Ezen női óvszerek százszor is használhatók.

Hölgy szivacsok, valódi párisi, tucatonként frt 2.—, 3.—, 4.—, 5.— és frt 6.—

Diana óv havi kötő nőeknek, legjobb a világon, drbjá frt 2.50.

Kimerítő árjegyzék **zart borítékban ingyen és bérmentve.**

Megrendeléseket pontosan és diszkrétan esközöl utánvét mellett vagy a pénz előleges bektüldése után

J. REIF,

Bécs, Brandstätte 3.

1881-ben alapított hírneves higieniai specialista cég.

ki e hirdetésre hivatkozik!

Le Griffon

valódi francia

szivarkapapir és hüvely.

Kapható minden jobb kereskedésben.

Nyilvános köszönet.

Wilhelm Ferencz neunkircheni gyógyszerész úrnak A. Ausztria, az **antirheumatikus és antiarthritikus vértisztító tea feltalálójának.**

Vértisztító köszvény és eszű ellen.

Ha ezuttal a nyilvánosság elé lépek, úgy ez azért történik, mert kötelelősemnek ismerem **Wilhelm** neunkircheni gyógyszerész úrnak legbensőbb köszönetemet kifejezni azon szolgálatokért, melyeket vértisztító teája fájdalmas eszűs bajomban nekem tett és azért is, hogy másokat is, kik ezen szörnyű bajban szenvednek, ezen kitűnő teára figyelemessé tegyem. Képtelen vagyok azon kínos fájdalmakat, melyeket tagjaimban 3 even át minden időváltozás alkalmával szenvedtem leírni, s a melyektől semmiféle gyógyszer, sem a Bees melletti Badeni kenes fürdő használata nem tudott megszabadítani. Almatlanul hevertem éjjeleken keresztül ágyamban, étvégam napról-napra fogyott, mindinkább rosszabb színem volt és egész testi erőm esökkent. Négy hétig használtam a fenti teát és nemesak megszabadultam fájdalmaimtól, de most sem érzek fájdalmakat, jóllehet 6 hét óta ezen teával nem élek és testi állapotom is javult. Szízárdan megvagyok győződve, hogy mindenki, aki hasonló bajban ezen teához folyamodik, ennek feltalálóját **Wilhelm Ferencz** urat úgy, mint én áldani fogja.

Kiváló tisztelettel

Butschin—Streitfeld grófnő

alezredes neje.

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy Baján a Bány-utca 494. szám alatt

fűszer-, csemege-, tea-, rum-, cognac- és ásványvíz

kereskedést nyitottam. Főtörekvésem leend igen tisztelt vevőim bizalmát pontos és jó kiszolgálás által megnyerni.

A n. é. közönség szives pártfogásáért esedezve, maradtam

kiváló tisztelettel

Goldmann Herman,

kereskedő.

16450. szám.
tkv. 899.

Árverési hirdemény.

A bajai kir. jbiróság mint tkvi hatóság részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint **Dr. Fischhof Zsigmond** ügyvéd által képviselt **Sziebert Károly** elleni végrehajtási ügyében az árverés 141 frt 50 kr. töke követelés ennek és pedig 85 frt 50 kr. után 1899. év február hó 20-1-1 és 56 frt. után 1899. év február hó 27-1-1 járó 6% kamatai 29 frt 60 kr. eddig megállapított 10 frt 30 kr. ezuttal és még felmerülendő költségeknak kielégítése végett az 1891. évi LX. t.-cz. 144. és 146. §§-ai értelmében a szabadkai kir. törvényszék területén levő a felső-szt.-iváni 201. sz. tjkvben A. I. 1. sor és 267. hrsz. a. foglalt 340. sz. háza és btelelekre 407 frt.; a szt.-iváni 869. sz. tjkvben A. 1. sor és 3425/a hrsz. a. foglalt káposztás kertre 8 frt. és a f.-szt.-iváni 1078. sz. tjkvben A. 1. sor és 3425/b. hrsz. a. foglalt szőlőre 66 frt. kikiáltási árban ezennel elrendelte és annak F.-Szt.-Iván község házánál leendő megtartására **1900. év márczius hó 28-ik napjának délelőtt 10 óraja** kitiizetik, mely alkalommal a jelzett ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezők tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben vagy óvadékképes papírban a kikiáltótnak átadni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

A kir. jbiróság mint tkvi. hatóság.

Baján, 1899. évi december hó 20-án.

Temmer,

kir. albiró.